

5. Канішев В. О., Мельников О. Ю. Постановка задачі створення застосунку для аналізу рівня задоволення сайтами людей із порушенням кольоросприйняття. *Сучасні інформаційні системи та технології*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. за тематикою «Сучасні комп'ютерні системи та мережі в управлінні» (29 листопада 2024 р., м. Херсон, м. Хмельницький) / за ред. А. А. Григорової. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С., 2024. С. 180–181.
6. Color Theory: Playing with Colors Programmatically – DEV. URL: <https://dev.to/ayybbbt/color-theory-playing-with-colors-programmatically-h96>
7. Martin Krzywinski. Designing for Color blindness. URL: <https://mk.bcgsc.ca/color-blind/math.mhtml> (дата звернення: 7.04.2025).
8. Building your own color contrast checker – DEV. URL: <https://dev.to/alvaromontoro/building-your-own-color-contrast-checker-4j7o> (дата звернення: 7.04.2025).

УДК 37.001.89:004.9

Ростока М. Л.

*кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
завідувач відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти,
Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського,
м. Київ, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА «БІБЛІОМЕТРИКА УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ» ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ МОНІТОРИНГУ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Формування інтелектуальних цифрових сервісів із супроводу наукових досліджень, у тому числі й ефективне управління науковими даними нині є пріоритетним дослідницьким напрямом.

Інформаційно-аналітичну систему «Бібліометрика української науки» призначено для формування цілісного уявлення про стан та динаміку процесів, що мають місце в українському науковому середовищі. Така система є прикладом інтегрованого інформаційного ресурсу про/для української науки в цифровому суспільстві, а також це джерело інформаційної підтримки управлінських ланок в процесі прийняття об'єктивних і актуальних рішень.

Аналіз системи «Бібліометрика української науки» дав змогу стверджувати, що вона може знаходити своє застосування як допоміжний інструментарій у моніторингу педагогічних досліджень, у тому числі для отримання даних з експертного оцінювання результативності науково-педагогічної діяльності [1].

Відтак, бібліометричний аудит педагогічної науки України системно

здійснюється у контексті виконання планових завдань прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського [2]. Зазначимо, що таке дослідження сприяє з'ясуванню ключових інформаційно-аналітичних трендів в цій галузі, виявленню найвпливовіших результатів освітньої й дослідницької практики, визначенню авторитетних учених та провідних наукових колективів, а також отриманню широкого спектру аналітичних матеріалів щодо науково-педагогічного потенціалу в Україні.

Зауважимо, що для побудови української системи оцінювання, експертизи та моніторингу результатів діяльності вчених та наукових організацій загалом, що має забезпечувати максимально повне покриття наявних наукових ресурсів і дасть змогу отримати статистично достовірну картину стану науки, враховано й глобальні інтеграційні тенденції у різних системах наукових комунікацій. Звісно, що Google, Elsevier, Clarivate мають власні наукометричні системи такі, як-от: Google Scholar, Scopus, Web of Science.

До того ж, вагомим чинником у функціонуванні системи «Бібліометрика української науки» є використання ефективних впливових методологій сьогоденного цифрового інформаційного простору – трансдисциплінарного, системного, технологічного і синергетичного підходів, що забезпечують можливості отримання цілісної картини формування і розвитку академічного середовища за безпосередньої участі ключового суб'єкта наукових комунікацій –ученого. Так, станом на 2024 рік кількість зареєстрованих наукових і науково-педагогічних працівників у зазначеній системі налічує 58 тисяч. Формат запису включає ідентифікаційні відомості про дослідника: прізвище та ім'я вченого, назва установи, місто, відомство, галузь науки, веб-адреса профілів Google Scholar, Scopus, Web of Science, ResearcherID, Науковці України, ORCID тощо. Слід зазначити, що за даними системи «Бібліометрика української науки» бібліометричні профілі у Scopus мають близько 10 % українських учених педагогів (1,2 % від загальної кількості вчених), у WoS – 5 % (0,7 % від загальної кількості вчених) [4].

Слід додати й те, що принциповою відмінністю наукометричних систем від бібліографічних баз даних є наявність інструментарію аналітичних обчислень для підтримки експертного оцінювання та виявлення тенденцій розвитку науки. У системі Web of Science таким інструментарієм є надбудова InCites, яка надає можливість оцінювати і порівнювати результати досліджень організацій і країн для визначення їхнього місця у світовій науці. Подібну надбудову SciVal розроблено на основі ресурсів бази даних Scopus. Вона допомагає оцінювати власний потенціал закладів освіти/наукових

установ та визначати стратегію його розвитку. Отже, вибір відповідних методів і інструментів у процесі моніторингу і аналізу результативності діяльності вчених та наукових установ загалом має вирішальне значення. У цьому контексті інформаційно-аналітична система «Бібліометрика української науки» є зручним та корисним інструментарієм моніторингу педагогічних досліджень.

Адже основними критеріями під час вибору платформи консолідації бібліометричних даних є її загальнодоступність і обсяг індексованих наукових матеріалів для отримання достовірних (у статистичному аспекті) результатів [3]. При цьому врахування практичних напрацювань лабораторії Cybermetrics Lab (Іспанія), яка не створює власних індексів цитування, а використовує в якості джерельної бази моніторингу системи Scopus і Google Scholar – корисний приклад.

Отже, інструментарій аналітичних обчислень системи «Бібліометрика української науки» за функціональними можливостями поступається InCites і SciVal, проте дає змогу отримати загальне уявлення про стан української науки та її галузевий, відомчий і регіональний розподіл.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліометрика української науки [проект]. URL: <https://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php> (дата звернення: 10.04.2025).
2. Бібліометрика ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/naukovo-doslidna-diyalnist/bibliometryka-dnpb/> (дата зв.: 10.04.2025).
3. Костенко Л. Й., Симоненко Т. В. Консолідація бібліометричної інформації: запобігання лобізму наукометричних систем. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 52. С. 330–338. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npuuimviv_2019_52_25 (дата звернення: 10.04.2025).
4. Berezivska L. et al. Monitoring of Pedagogical Research by Means of the System «Bibliometrics of Ukrainian Science», *Lecture Notes in Networks and Systems*, 2025, 1261 LNNS, pp. 487–494. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-85649-5_48.

УДК 656.13

Селищев С. В.

к.е.н., доцент кафедри організації авіаційних перевезень

Державний університет «Київський авіаційний інститут», м. Київ, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АВІАЦІЙНОМУ ТРАНСПОРТІ

Сучасний авіаційний транспорт переживає період глибоких трансформацій, пов'язаних із активним впровадженням інформаційних